



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, менеджменту та
комерційної діяльності



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Фінансовий моніторинг в Україні
Викладач 	Олексій ЗАЯРНЮК, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Контактний тел.	+38(099)40-53-099
E-mail:	oleksiizaiarniuk@ukr.net
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин – 120, у т.ч. лекції – 24 годин, практичні заняття – 12 годин, самостійна робота – 84 години. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій meet.google.com, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни «Фінансовий моніторинг в Україні» є формування системи знань щодо визначення ролі фінансового моніторингу в українській державі в системі заходів щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом або фінансуванню тероризму.

Завдання дисципліни «Фінансовий моніторинг в Україні» спрямовані на формування у здобувачів знань, умінь та навичок щодо:

- визначення сутності, етапів та типології легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом;
- ознайомлення із міжнародними нормами у сфері протидії легалізації злочинних доходів і фінансування тероризму;
- вивчення сутності та видів фінансового моніторингу;
- ознайомлення із функціонуванням системи фінансового моніторингу в Україні, правами та обов'язками суб'єктів фінансового моніторингу;
- вивчення особливостей організації фінансового моніторингу різними суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач (здобувачка) вищої освіти повинен (повинна)

знати:

- про необхідність боротьби із легалізацією доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму;
- етапи розвитку міжнародних відносин у сфері протидії відмиванню "брудних" грошей та основні міжнародні організації в цій сфері;
- сутність та типології легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом;
- основні міжнародні норми у сфері протидії легалізації доходів, одержаних в злочинний спосіб, і фінансування тероризму;
- сутність та види фінансового моніторингу;
- механізм функціонування системи фінансового моніторингу в Україні;
- права та обов'язки суб'єктів фінансового моніторингу; особливості організації фінансового моніторингу різними суб'єктами первинного фінансового моніторингу;
- відповідальність, що передбачена за порушення вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

вміти:

- застосовувати норми законодавства з питань фінансового моніторингу та боротьби з фінансуванням тероризму;
- виявляти фінансові операції з ознаками нестандартності, сумнівності та іншими, які спрямовані на використання фінансової установи в схемі з легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму;
- оцінювати ризики для фінансової установи – суб'єкта первинного фінансового моніторингу, бути використаною для відмивання "брудних" коштів або фінансування тероризму;
- розробляти внутрішні документи суб'єкта первинного фінансового моніторингу з питань фінансового моніторингу.

набути соціальних навичок(soft-skills):

- аналізувати та систематизувати інформацію для вирішення професійних завдань;
- уміти працювати в команді;
- мотивувати та здійснювати ефективний менеджмент з метою досягнення цілей;
- презентувати навички спілкування в професійних, ділових і наукових колах.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Приорганізації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркових навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Передумови виникнення фінансового моніторингу як інструменту боротьби з відмиванням коштів незаконного походження.

Теоретико-організаційні аспекти формування системи протидії та запобігання легалізації коштів злочинного походження. Легалізація доходів злочинного походження як негативне явище в економіці. Завдання і загальні засади боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням терористичної діяльності.

Тема 2. Міжнародні стандарти у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансуванню тероризму.

Організації, які встановлюють міжнародні стандарти та контролюють їх дотримання. Роль, значення та склад групи FATF. Основні завдання групи FATF. Основні світові та європейські організації у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Оцінка відповідності міжнародним стандартам.

Тема 3. Законодавчі вимоги щодо відповідності міжнародним стандартам у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом і фінансуванням тероризму.

Міжнародні конвенції та угоди, які пов'язані з протидією відмиванню коштів та фінансуванню тероризму. Правові та інституціональні механізми, які відповідають міжнародним стандартам. Правові питання, що стосуються міжнародного співробітництва.

Тема 4. Правові та інституціональні вимоги щодо легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму.

Обов'язки щодо здійснення ефективного нагляду з дотримання відповідності вимогам щодо протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму. Установи, які підпадають під дію вимог щодо протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму. Основні правові та інституціональні вимоги. Внутрішній аудит та програми відповідності вимогам протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму. Професійні асоціації, їх роль у системі протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму. Забезпечення відповідності вимогам протидії легалізації злочинних доходів та фінансуванню тероризму.

Тема 5. Створення ефективного підрозділу фінансової розвідки.

Базові концепції підрозділу фінансової розвідки, повідомлення про підозрілі операції та інша інформація в контексті режиму боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Взаємодія та співробітництво у сфері формулювання стратегії та оперативної діяльності. Підрозділи фінансової розвідки різних типів.

Тема 6. Міжвідомче та міжнародне співробітництво.

Міжвідомче співробітництво. Міжнародне співробітництво.

Тема 7. Система боротьби з фінансуванням тероризму.

Визначення сутності поняття “фінансування тероризму”. Міжнародні норми і стандарти боротьби з фінансуванням тероризму. Цілі міжнародних стратегій боротьби з відмиванням коштів. Ратифікація та впровадження нормативних актів ООН. Характеристика понять заморожування, арешт та конфіскація активів терористів.

Тема 8. Перелік країн/територій, які не беруть участі у міжнародному співробітництві щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму. Досвід України.

Оцінка національної системи протидії: 25 критеріїв невідповідності основним положенням Рекомендацій FATF. Створення національної системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Тема 9. Типові схеми відмивання коштів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Відмивання коштів через фірми, які виконують операції з цінним и паперами. Відмивання коштів через страхові компанії. Особливості відмивання коштів через Інтернет. Фінансування тероризму через благодійні установи. Фінансування тероризму через неформальні системи грошових переказів.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів,

усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг студента (студентки) із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем (здобувачкою) вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, семінарських заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова література

1. Балануца О.О. Система фінансового моніторингу: міжнародні стандарти та український досвід: Навчальний посібник. - К.: Вид-во Кондор, 2016. - 320 с.

2. Боярко І.М. Ефективність фінансів державного сектору економіки в системі управління соціально-економічним розвитком України [Текст]: монографія / І.М. Боярко, Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека. - Суми : Університетська книга, 2018. - 165 с.

3. Василик О.Д. Павлюк К.В. Державні фінанси України: Підручник. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 608 с.

4. В.Д. Базилевич, Л.О. Баластрик. Державні фінанси. Навчальний посібник / За заг. ред. Базилевича В.Д. - К.: Атіка, 2002. - 368 с.

5. Комісаров О.Г., Скрипка О.Ю., Собакарь А.О. Первинний фінансовий моніторинг у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму : монографія / Комісаров О.Г., Скрипка О.Ю., Собакарь А.О. – Дніпропетровськ, 2015. – 184 с.

6. Фінансова розвідка України. 20 років розвитку та звершень: Збірка матеріалів з нагоди 20-річчя з дня створення Державної служби фінансового моніторингу України – К., 2022. – 158 с.

Допоміжна література

1. Андренко О.А., Гавриличенко Є.В. Теоретико-методичні засади формування механізму фінансового моніторингу житлово-комунальних підприємств. *Бізнес Інформ*. 2021. № 5. С. 266-272.

2. Вовчак О. Д., Єндоренко Л.О. Інституційно-правові аспекти становлення і розвитку системи фінансового моніторингу в Україні. *Вісник Університету банківської справи*. 2021. № 1. С. 19–24.

3. Іваницький С.О. Проблемні аспекти здійснення фінансового моніторингу спеціально визначеними суб'єктами. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 5. С. 9-12.

4. Ковальчук А.Т. Методологічні засади міжнародної співпраці органів фінансового контролю (на прикладі державної служби фінансового моніторингу України). *Dictum factum*. 2020. № 3. С. 44-48.

5. Коломоєць О.К. Взаємодія державної служби фінансового моніторингу України з суб'єктами первинного фінансового моніторингу. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : право, публічне управління та адміністрування*. 2021. № 1. С. 15-20.

6. Левицька С.О., Велігурська А.М. Управління ризиками суб'єкта первинного фінансового моніторингу. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2021. Вип. 4. С. 143-156.

7. Левицька С.О., Осадча О.О. Ризико-орієнтований підхід на етапах первинного фінансового моніторингу. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2021. Вип. 3. С. 54-72.

8. Лубенченко О.Е. Організація та методичне забезпечення фінансового моніторингу в аудиторській фірмі. Новітні вимоги. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. № 3. С. 55-69.

9. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=d4c96730-ea46-4ebd-ba92-60631a3e2e69&tag=MetodichniRekomendatsiiMakroekonomika&isSpecial=true>

10. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня тіньової економіки. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=d4c96730-ea46-4ebd-ba92-60631a3e2e69&tag=MetodichniRekomendatsiiMakroekonomika&isSpecial=true>

11. Перепелиця М.О. Класифікація об'єктів фінансового моніторингу: критерії та індикатори підозрілості. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. № 1. С. 144-153.

12. Пушак Я.Я., Трушкіна Н.В. Сутність поняття "фінансовий моніторинг" у контексті забезпечення національної безпеки. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 2. С. 197-203.

13. Типології Держфінмоніторингу. URL: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=114=uk

14. Типологічні дослідження Державної служби фінансового моніторингу України за 2020, 2019, 2018 і попередні роки URL: http://www.sdfm.gov.ua/articles.php?cat_id=114&art_id=24631=uk.

15. Типологічні звіти EAG URL:

http://www.eurasiangroup.org/typology_reports.php.

16. Тіньова економіка України: масштаби та напрями подолання: аналіт. доп. / Т.А. Тишук, Ю.М. Харазішвілі, О.В. Іванов; за заг. ред. Я.А. Жаліла. – К.: НІСД, 2011. – 96 с.

17. Товкун І.М., Сливна В.А. Особливості правового регулювання здійснення адвокатськими бюро та адвокатськими об'єднаннями первинного фінансового моніторингу. *Право та інновації*. 2021. № 1. С. 104-110.

18. Уткіна М.С. Здійснення фінансового моніторингу щодо протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом: зарубіжний досвід. *Журнал східноєвропейського права*. 2020. № 82. С. 124-129.

19. Яцик Т. В. Фінансовий облік крипто-токенів під час первинного розміщення монет (ICO). *Молодий вчений*. 2020. № 2(1). С. 50-53.

20. The financial services sector in Europe. Regulatory investigation and enforcement issues in Germany. Freshfields Bruckhaus Deringer URL: www.freshfields.com/.

21. Schneider F. The Shadow Economy in Europe / F. Schneider. – Chicago, Illinois: A.T. Kearney, 2011.

13. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> – Законодавство України.
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
3. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби статистики України.
4. <http://mvs.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України.
5. <http://www.minfin.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства України.
6. www.fbi.gov/ – Suspicious Activity Report Review.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, Протокол №1 від «15» серпня 2022 р.